

INSPIRATIONSPUNKTER

Januar 2012

Det talte ord gælder.

Talepapir til brug for åbent samråd i ULØ 31. januar 2012 vedrørende samrådsspørgsmål D alm. del stillet 28. oktober 2011 af Hans Christian Schmidt på udvalgets vegne om initiativer, som vedrører vilkårene for og udviklingen i landdistrikterne.

Spørgsmål D:

Ministeren bedes redegøre for, hvilke initiativer ministeren vil tage i dette folketingsår, som i væsentlig grad vil vedrøre vilkårene for og udviklingen i landdistrikterne, samt hvilke overvejelser ministeren i øvrigt gør sig med hensyn til landdistrikterne.

Svar:

Indledningsvist vil jeg gerne have lov at takke for invitationen til dette samråd. Jeg vil først besvare spørgsmål D om hvilke initiativer, jeg vil tage i dette folketingsår, som vedrører landdistrikterne og mine generelle overvejelser i forhold til landdistrikterne. Derefter vil jeg besvare spørgsmål M og N om mobildekningen under ét.

Det er regeringens politik, at der skal skabes en positiv udvikling i yderområderne. Der er således mange ministre, der på forskellig vis arbejder for at skabe en positiv udvikling i landdistrikter på forskellige dimensioner.

Udvalget har allerede haft lejlighed til at drøfte vilkårene for og udviklingen i landdistrikterne med en række af mine ministerkolleger – og flere følger efter.

I besvarelsen af samrådsspørgsmål D vil jeg derfor koncentrere mig om de initiativer og tiltag, som ligger inden for mit eget ministerområde.

Det drejer sig særligt om den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling, hvor de regionale vækstfora er omdrejningspunktet.

Jeg vil også orientere udvalget om mit ministeriums indsats i de områder, der er hårdest ramt af den økonomiske krise.

Til sidst vil jeg gerne orientere udvalget om indsatsen inden for turisme samt betydningen af adgangen til og brugen af bredbånd.

Inden jeg kommer så langt, vil jeg give et kort rids af den generelle økonomiske situation i Danmark.

Den generelle økonomiske situation

Vækstudfordringen – kort sigt

Udfordringen med at skabe vækst i landdistrikterne skal ses i sammenhæng med den vækststudfordring, som dansk økonomi generelt står over for. Vækstudsigtterne er blevet mærkbart forværret i det seneste halve år og beskæftigelsen i Danmark forventes at falde frem til udgangen af 2012.

Regeringens kickstart holder hånden under beskæftigelsen, så beskæftigelsen bliver 8.000 højere i 2012 og 2013 end den ellers ville være. Det gør vi ved at fremrykke investeringer i veje og jernbaner, renovere skoler og andre offentlige bygninger. og lave klimainvesteringer, som skaber job og gavner miljøet.

Vækstufordringen – længere sigt

Danmarks vækstufordring skyldes dog ikke alene den aktuelle krise. I 2001-2010 voksede de danske lønninger hurtigere end hos vores vigtigste samhandelslande, mens produktiviteten voksede langsommere. Det har ført til en kraftig svækkelse af den danske lønkonkurrenceevne på ca. 20 pct. fra 2001-2010. Det koster i sidste ende danske job. Den problemstilling angriber regeringen fra flere vinkler.

Styrket dansk konkurrenceevne over for udlandet indgår i regeringens kommende trepartsdrøftelser med lønmodtagerne og arbejdsgiverne. Derudover nedsætter vi en produktivitetskommission, der skal kortlægge årsagerne til den lave produktivtetsvækst og på den baggrund komme med konkrete anbefalinger, der kan styrke produktiviteten i Danmark.

Samtidig vil regeringen investere målrettet i uddannelser, så flere danskere vil gennemføre enten en faglært uddannelse eller en videregående uddannelse. Vi vil ligeledes styrke investeringerne i forskning og innovation. Det er på sigt med til at øge produktiviteten.

Gennem reformer vil vi øge arbejdsudbuddet og beskæftigelsen markant. Konkret vil vi reformere vores førtidspensionssystem, så vi hjælper flere med at komme tættere på arbejdsmarkedet. Vi vil sikre, at unge kommer i job eller uddannelse frem for på kontanthjælp. Og vi vil reformere vores skattesystem, så det bedre kan betale sig at arbejde – finansieret krone for krone.

De planlagte reformer styrker de generelle vækstvilkår.

Ny erhvervs- og vækstpolitik

Samtidig vil vi gennemføre en mere målrettet erhvervs- og vækstpolitik. Det er regeringens helt centrale prioritet, at vi får Danmark tilbage som en konkurrencedygtig spiller på de globale markeder og Danmark er et attraktivt investerings-, udviklings- og produktionsland.

Derfor har regeringen nedsat et ministerudvalg til at udvikle en ny erhvervs- og vækstpolitik.

Med den ny erhvervs- og vækstpolitik vil regeringen styrke virksomhedernes generelle rammevilkår, samtidigt med at vi målrettet sætter fokus på de områder, hvor danske virksomheder har særlige styrker og potentialer, fx inden for sundhed, klima, miljø og fødevarer.

Den offensive og målrettede erhvervs politik skal rette sig mod de betydende erhvervsområder, hvor danske virksomheder har

vist, at de kan gøre det godt. Tilsvarende vil vi sikre gode vilkår på erhvervsområder, hvor danske virksomheder kan bidrage til at løse vigtige globale samfundsudfordringer og stigende global efterspørgsel. Det vil i høj grad også være produktionsvirksomheder, der vil være i fokus, da de har stor betydning for yderområder og landdistrikter.

Lad mig også nævne, at jeg lægger stor vægt på, at den nye erhvervs- og vækstpolitik udvikles i tæt dialog med erhvervslivet og organisationer. Som led i ministerudvalgets arbejde vil der derfor blive holdt dialogmøder med en bred kreds af interessenter og nedsat vækstteams med repræsentanter fra erhvervsliv og forskning. De enkelte vækstteams får til opgave at udarbejde anbefalinger til regeringen om, hvordan vækstvilkårene kan styrkes på udvalgte erhvervsområder.

På baggrund af vækstteamets anbefalinger vil regeringen udarbejde konkrete handlingsplaner for områderne. Det forventes, at de første handlingsplaner ligger klar inden udgangen af 2012.

Den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling

Efter denne korte gennemgang af den økonomiske situation i Danmark og orienteringen om det nye ministerudvalg, vil jeg nu vende mig mod den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling.

De regionale vækstfora

De seks regionale vækstfora er omdrejningspunktet for denne indsats og består af repræsentanter fra det lokale erhvervsliv, regionsråd og kommuner, arbejdsmarkedets parter og videninstitutioner. For at sikre repræsentation af yderområderne blandt medlemmerne i vækstfora, er der et krav om, at én af de kommunale repræsentanter skal repræsentere yderområderne.

En af vækstforaenes store styrker er således, at medlemmerne kender de særlige udfordringer og muligheder, der er regionalt og lokalt.

Vækstfora har bl.a. til opgave at udarbejde en regional erhvervsudviklingsstrategi med afsæt i regionens erhvervspecialisering og rammevilkår og med fokus på yderområderne. Med afsæt i strategien indstiller vækstfora til regionen om anvendelsen af de midler, regionen råder over til erhvervsformål, og til staten om prioriteringen af EU's strukturfondsmidler.

Vækstforas indsats understøttes i hvert af årene 2007-2013 med ca. ½ mia. kr. fra EU's strukturfonde (Regionalfonden og Socialfonden), og ca. ½ mia. kr. årligt, som regionerne har afsat til erhvervsudvikling. I alt indstiller vækstfora for ca. 1 mia. kr. offentlige midler om året i perioden 2007-2013.

Fra januar 2007 og til udgangen af 2011 er der i alt bevilget tilskud på 2,6 milliarder kr. fra strukturfondene til projekter, som vækstfora har prioriteret. Da støttesatsen fra EU er på max 50

pct., kommer mindst et tilsvarende beløb fra nationale aktører – det er typisk kommuner, regioner, private virksomheder og staten.

Ved udgangen af 2011 var der stadig knap en milliard kr. tilbage af strukturfondsmidlerne for perioden 2007-2013, som vækstforaene kan omsætte til initiativer til gavn for den regionale vækst og udvikling.

Regionale vækstpartnerskaber

For at skabe en god sammenhæng mellem den regionale og den nationale vækstindsats, har jeg – på vegne af regeringen – inviteret vækstfora til drøftelser om de regionale vækstpartnerskaber her i foråret.

De regionale vækstpartnerskaber tjener som et redskab til en løbende dialog og samarbejde mellem regeringen og vækstfora om indsatsen for vækst og erhvervsudvikling i de enkelte regioner.

For at sætte fokus på vækstindsatsen i yderområderne og landdistrikterne deltager ministeren for by, bolig og landdistrikter i drøftelserne. Endvidere deltager ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser.

Danmark står over for en finanspolitisk konsolidering i de kommende år, hvor der bl.a. forventes færre midler til er-

hvervsstøtte. Ved at trække i samme retning kan vi skabe større effekt og resultatskabelse i den samlede indsats.

Yderområder

For så vidt angår vækstfora, har de en særlig forpligtelse til at gøre en indsats for yderområderne.

Yderområder blev i forbindelse med kommunalreformen og strukturfondsperioden 2007-2013 defineret som kommuner med både en lav erhvervsindkomst (under 90 pct. af landsgennemsnittet) og en svag befolkningsudvikling (under 50 pct. af landsgennemsnittet).

For strukturfondsperioden 2007-2013 er der 16 kommuner, der levede op til de to nævnte kriterier. Det gælder – i alfabetisk orden - kommunerne: Bornholm, Brønderslev-Dronninglund, Faaborg-Midtfyn, Frederikshavn, Guldborgsund, Hjørring, Langeland, Lolland, Læsø, Morsø, Norddjurs, Samsø, Svendborg, Tønder, Vesthimmerland og Ærø.

Herudover er de 27 småøer under Sammenslutningen af Danske Småøer udpeget som yderområder.

De 16 kommuner og 27 småøer har tilsammen knap 600.000 indbyggere, svarende til ca. 11 pct. af Danmarks samlede indbyggertal.

Der er således en vis fællesmængde mellem de områder, som betegnes landdistrikter, og ovenstående yderområder.

Som nævnt har vækstfora en forpligtigelse over for yderområderne. Denne forpligtigelse indebærer, at mindst 35 pct. af strukturfondsmidlerne i perioden 2007-2013 skal komme yderområderne under ét til gavn.

Baseret på de tilsagn om tilskud, som vækstforaene har givet indtil udgangen af 2011, har vækstforaene levet op til denne forpligtigelse. Vækstfora indtænker således yderområderne i de projekter, der sættes i værk.

Yderområdeprojekter

De projekter, som gennemføres til gavn for yderområderne, har forskelligt indhold, som afhænger af behovene i den enkelte region og det enkelte område.

En del projekter går ud på at bygge bro til yderområderne. For eksempel har Syddansk Universitet fået tilskud til at få unge ingeniører ud til de små og mellemstore virksomheder i regionens yderområder.

Der er også mulighed for at støtte vækstrettede turismeaktiviteter, og den mulighed kommer yderområderne til gode. Alle regionale vækstfora har i deres erhvervsudviklingsaktiviteter fokus på initiativer, der kan styrke turismeindsatsen og markedsføringen af Danmark.

Koordination mellem vækstfora og landdistriktsindsatsen

For at skabe sammenhæng mellem vækstforas yderområdeindsats og landdistriktsindsatsen er der krav om koordination mellem vækstfora og de lokale aktionsgrupper i landdistrikterne.

Det er mit indtryk, at denne koordination er lykkedes i nogle regioner, men at der er mulighed for forbedring i andre.

Jeg ser frem til, at de nye muligheder for regional og kommunal medfinansiering under landdistriktsprogrammets såkaldte ”280 mio. kr. pulje” bliver afprøvet. Jeg tror, det vil give en endnu bedre koordination og en mere målrettet indsats for vækst og udvikling i yderområderne og landdistrikter.

På lidt længere sigt er der tegn på, at der også fra EU's side vil blive lagt vægt på, at indsatserne under EU's fonde i perioden 2014-2020 skal koordineres bedre. Det vil give os et bedre grundlag for at koordinere den EU-finansierede erhvervs politik fremover.

Indsats rettet mod områder hårdt ramt af den økonomiske krise

Ud over den generelle vækstindsats og den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling, er regeringen også meget opmærksom på de områder af landet, som er særligt hårdt ramt af den økonomiske krise.

Bl.a. stiller mit ministerium sig til rådighed for samarbejde med de lokale og regionale aktører i de områder, der er særligt

ramt af større afskedigelser, om andre vækst- og erhvervsmæssige muligheder.

Det statslige bidrag afhænger af det konkrete behov i området. Men ministeriet kan bl.a. fungere som én indgang til staten og bistå med information og rådgivning om statslige og EU-ordninger, der kan medfinansiere konkrete regionale og lokale vækstinitiativer.

Erhvervs- og Vækstministeriet har på opfordring fra enkelte kommuner, fx i Frederikshavn, Skagen, Odense, Kerteminde, Ringkøbing-Skjern, Lolland og Morsø, været inddraget som sparringspartner i omstillingsprocesser om andre vækst- og erhvervsmæssige muligheder.

Det er i den forbindelse vigtigt, at vi holder fast i, at løsningerne skal findes og drives lokalt og regionalt.

I forbindelse med Vestas' information om, at de ser sig nødsaget til at reducere medarbejderstaben med godt 2.300 medarbejdere, heraf 1.300 i Danmark, er der taget kontakt til Varde Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune for at drøfte mulighederne for at skabe nye arbejdspladser.

Fornyelsesfonden

Derudover er der med Fornyelsesfonden skabt rammer for at understøtte lokale og regionalt forankrede omstillingsprojekter i områder, der er hårdt ramt.

Ved et hårdt ramt område forstås en eller flere kommuner, hvor ledigheden eller stigningen i ledigheden ligger væsentligt over landsgennemsnittet, samtidig med at de ledige har ekstraordinært vanskeligt ved at finde ny beskæftigelse.

Fornyelsesfonden har indtil dato støttet 11 omstillingsprojekter med tilsammen 88 mio. kr. Tilskuddene er bl.a. gået til et nyt viden- og testcenter inden for grøn offshore energiteknologi på Lindøværftets område, etablering af et maritimt videncenter i Frederikshavn, etablering af et algeinnovationscenter på Lolland, styrkelse af Skaldyrscenteret på Mors og et større projekt om energirigtig renovering i Sønderborg.

Fornyelsesfonden havde den 17. januar 2012 ansøgningsfrist til omstillingspuljen, hvor der blev udbudt 35 mio. kr. til formålet.

Globaliseringsfonden

Erhvervs- og Vækstministeriet har også bistået en række kommuner med at søge midler fra EU's Globaliseringsfond til ekstraordinære tiltag for personer, der er blevet ledige som følge af større nedskæringsrunder eller virksomhedslukninger.

Indtil dato har den danske stat sendt syv ansøgninger til Globaliseringsfonden, hvoraf vi har modtaget tilsagn i de fem ansøgninger, og de sidste to fortsat er under behandling. Samlet har

Danmark ansøgt Fonden om ca. 363 mio. kr. og til dato modtaget tilsagn om 310 mio. kr.

Turismens betydning for landdistrikterne

Nu vil jeg vende mig mod turismens betydning for landdistrikterne. Turisme er et af de erhverv, der har stor betydning for mange danske landdistrikter. Dette skyldes ikke mindst Danmarks smukke kyster, som turisterne i stort omfang rejser til Danmark for at besøge.

Målt på antallet af overnatninger er kystturismen klart den største ferieform med en samlet årlig omsætning på mere end 27 mia. kr.

Hvis man ser på turismens betydning for beskæftigelse i Danmark, er det faktisk de kommuner, som er beliggende i landdistrikterne, som relativt har størst beskæftigelse inden for turismen. Kommuner som Fanø og Odsherred er eksempelvis langt større turismekommuner end København, hvis man tager højde for indbyggertal.

Kystturismen har dog også store udfordringer. Kystturismen har fx altid været præget af mange tyske turister. I starten af 90'erne var antallet af tyske turister rekordhøjt – også i international sammenhæng. Men siden da har antallet af tyske overnatninger været støt faldende – fra knapt 20 mio. overnatninger i 1993 til godt 12 mio. overnatninger i 2010. Billedet er blevet opvejet af, at danskerne i stigende grad selv har taget på ferie i

Danmark. Men det kan ikke forventes, at danske turister fortsat kan opveje nedgangen i tyske turister.

Turismen er dog et erhverv, som for mange landdistrikter rummer et potentiale.

Et initiativ, som støtter op herom, er ”Kvalitetsløft i kystturismen”, som Erhvervs- og Vækstministeriet, Danmarks Vækstråd og Realdania har afsat midler til. Midlerne skal bl.a. gå til bedre bygget miljø, innovation og kompetenceløft for at skabe ny vækst i kystturismen. Formålet er således at bidrage til et kvalitetsløft og dermed større international konkurrencedygtighed i den kystnære turisme.

Erhvervsstyrelsen har den 16. januar 2012 fået 10 ansøgninger om ”Kvalitetsløft i kystturismen”, som de for øjeblikket kigger på.

Derudover etablerer regeringen i 2012 et Videncenter for Kystturisme i Hvide Sande. Centret skal bl.a. bidrage til øget viden om innovation og nye vækstmuligheder og dermed være til direkte gavn for kystturisme-erhvervet og udviklingen i landdistrikterne.

Sidst men ikke mindst vil regeringen udarbejde en strategi for dansk turisme - herunder også kystturismen. Jeg forventer, at arbejdet igangsættes efter sommeren.

Bredbånd

Her til slut vil jeg komme ind på vigtigheden af adgangen til bredbåndstjenester, da det er en af forudsætningerne for at skabe økonomisk vækst i hele Danmark.

Det er en klar prioritet for regeringen, at borgere og virksomheder har adgang til bredbåndstjenester med en anvendelig hastighed – også i de områder af landet, hvor befolkningstætheden ikke er størst.

Regeringens målsætning er, at alle husstande og virksomheder skal kunne få adgang til mindst 100 megabit senest i 2020. Det er et ambitiøst mål – netop fordi vi vil have hele landet med. Til sammenligning er EU's mål, at alle i Europa skal kunne få 30 megabit i 2020.

I Erhvervs- og Vækstministeriet laves der årligt en Bredbåndskortlægning. Det er et værktøj, som vi bl.a. bruger til at følge udviklingen på bredbåndsområdet.

Den seneste Bredbåndskortlægning er fra november 2011. Kortlægningen viser, at yderligere 375.000 husstande og virksomheder på et år har fået mulighed for 100 megabit, så der nu er hele 38 pct., der kan få sådan en internetforbindelse. Det er en stigning fra 25 pct. til 38 pct., og der er stadig 8 år til målet om 100 megabit til alle skal være nået.

Hvis vi ser på andre af resultaterne i Bredbåndskortlægningen, så kan 94 pct. af alle husstande og virksomheder få 10 megabit, og der er endda hele 74 pct., der kan få 50 megabit.

Kortlægningen viser dog også, at vi har udfordringer i nogle områder. Disse områder er spredt ud over hele landet. Det gør vi selvfølgelig noget ved.

Som jeg meddelte sidste år, vil den kommende auktion over de såkaldte 800 MHz-frekvenser sikre udbredelse af mobilt bredbånd i de områder af landet, hvor der er dårlig bredbåndsdækning.

Vinderne i auktionen skal sikre, at borgere og virksomheder i en række udvalgte postnumre kan få mobilt bredbånd med 10 megabit.

Der er imidlertid en udfordring i forhold til efterspørgsel. Som jeg nævnte, er der fx 74 pct., der kan få en 50 megabit forbindelse, men det er kun 2 pct. af de solgte abonnementer, der er på 50 megabit eller mere.

Så selvom der stadig er nogen, der ikke kan få den hastighed, de ønsker sig, så er der også mange, der ikke benytter sig af de høje hastigheder, de kunne købe.

Vi skal tænke helhedsorienteret, så vi både får infrastrukturen rullet ud i hele landet, og får danske virksomheder og borgere

til at købe og bruge de høje hastigheder. Det er ikke infrastrukturen i sig selv, der gør en forskel for væksten. Det er brugen af infrastruktur.

Fra Erhvervs- og Vækstministeriet vil vi have øget fokus på, at alle danskere adgang har til højhastighedsforbindelser. Dette skal bl.a. ske ved at skabe bedre vilkår for mobilselskabernes mulighed for udbygning af mobilnettet og gennem tiltag, som kan medvirke til at øge efterspørgslen.

Jeg har derfor bedt Erhvervsstyrelsen om at se på, hvilke muligheder og barrierer der er for at forbedre dækningen af højhastighedsforbindelser og for at forbedre mobildækningen.

Dette arbejde vil omfatte både tekniske, juridiske og økonomiske barrierer.

Afrunding

Jeg har nu gennemgået en række initiativer, som jeg vil arbejde med for at skabe en positiv udvikling i yderområderne.

Sammen med initiativer i andre ministerier udgør de en del af den brede vifte af initiativer, som regeringen har igangsat og vil igangsætte for at skabe udvikling i yderområderne og vækst og beskæftigelse i hele landet.

Nu vil jeg gå over til at besvare samrådsspørgsmål M og N om mobildækning.